

Labklājības ministrija

Valsts finansētie sociālās rehabilitācijas pakalpojumi vardarbībā cietušām pilngadīgām personām un vardarbības veicējiem

Ineta Pikše, Lilita Cīrule
Labklājības ministrija
Sociālo pakalpojumu departaments

Labklājības ministrija

Pakalpojumu sniegšanu paredz:

- Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 13. panta pirmās daļas 3.¹ un 11.punkts
- 2014.gada 23.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.790 „Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanas kārtība no vardarbības cietušām un vardarbību veikušām pilngadīgām personām”

Labklājības ministrija

Vardarbībā cietušo personu sociālās rehabilitācijas pakalpojums

- Paredz sniegt kompleksu palīdzību ģimenei gadījumos, kad vardarbībā ģimenē cietuši ne tikai bērni, kuru sociālā rehabilitācija par valsts budžeta līdzekļiem jau tiek nodrošināta no 2001.gada atbilstoši 2009.gada 22.decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.1613 „Kārtība, kādā nepieciešamo palīdzību sniedz bērnam, kurš cietis no prettiesiskām darbībām”, bet arī šo bērnu vecāks
- Izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 25.oktobra Direktīvas [2012/29/ES](#) ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI
- Izriet no Eiropas Padomes konvencijas vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu

Labklājības ministrija

Vardarbību veikušu personu sociālās rehabilitācijas pakalpojuma sniegšana

- Izriet no Preventīvo piespiedu līdzekļu koncepcija (turpmāk - koncepcija) apstiprināta Ministru kabinetā ar rīkojumu Nr.232 2013.gada 4.jūnijā (prot. Nr.33 24 §)

Labklājības ministrija

Vardarbības jēdziens noteikumu Nr.790 kontekstā

- fiziska,
- seksuāla,
- ekonomiska,
- emocionāla,
- fiziskas vai seksuālas vardarbības draudi,
- vardarbīga kontrole

Personas, kas var pieprasīt pakalpojumu cietušajiem

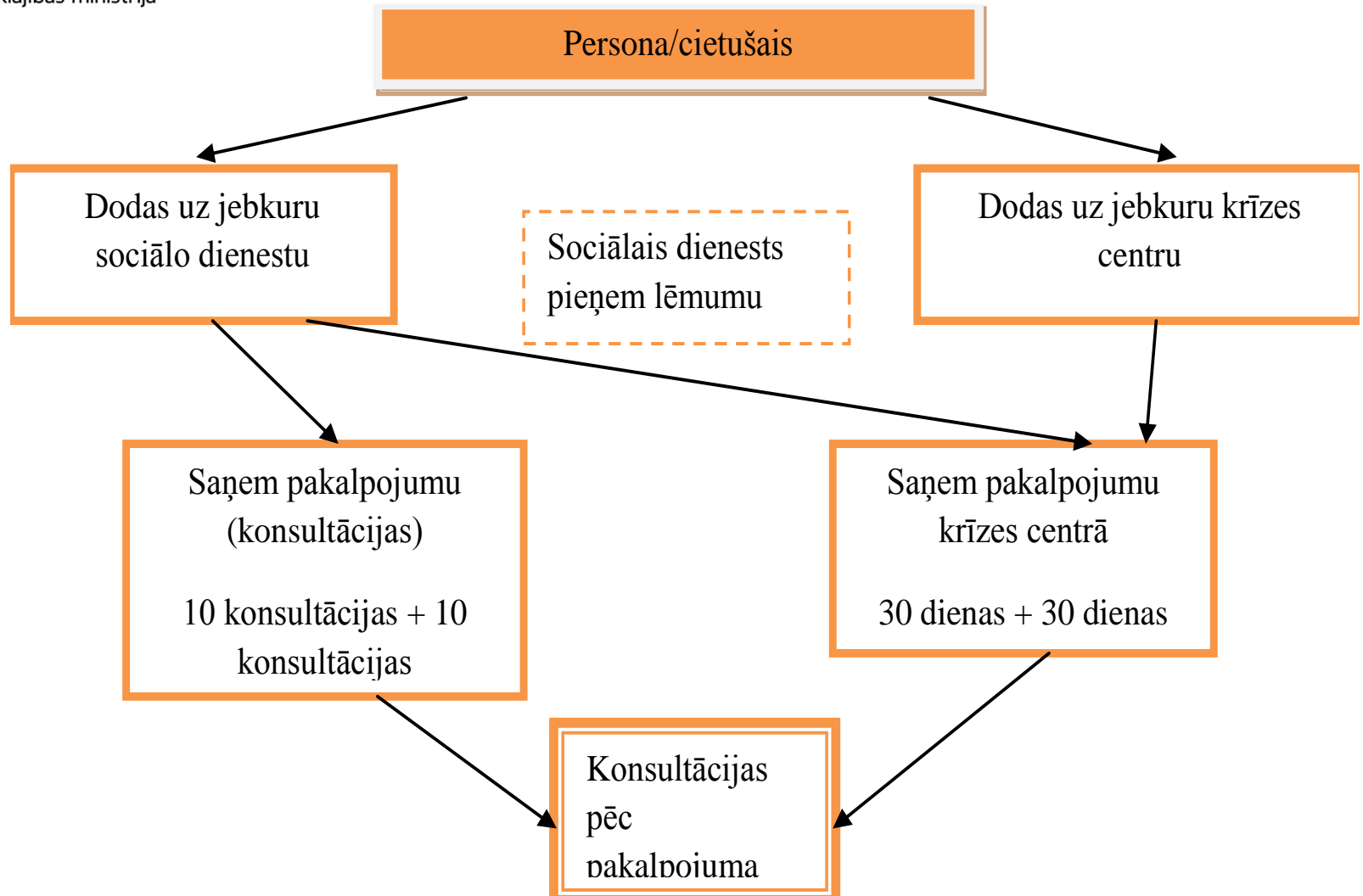
Pakalpojumu var pieprasīt personas – kā sievietes, tā vīrieši, ja:

- tā ir cietusi pret sevi vai tuvinieku vērstu vardarbību un tai ir psiholoģiskas traumas pazīmes, kuru dēļ traucēta sociālā funkcionēšana sabiedrībā;
- ir pieņemts tiesas vai tiesneša lēmums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību vai policijas lēmums par nošķiršanu;
- tā ir atzīta par cietušo ar vardarbību saistīta administratīvā pārkāpuma lietvedības ietvaros vai ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu saistīta kriminālprocesa ietvaros.

Labklājības ministrija

Cietušo personu sociālās rehabilitācijas pakalpojums

Labklājības ministrija

Cietušo rehabilitācijas pakalpojuma administrēšana

Sociālais dienests:

- pieņem iesniegumu no pakalpojuma pieprasītājiem,
- organizē atzinuma sniegšanu pakalpojuma piešķiršanai (jāatzīmē, ka, ja persona vērsusies institūcijā un sociālais dienests institūcijai ir devis tādas tiesības, atzinumu var sniegt arī institūcijas psihologs),
- izvēlas pakalpojuma sniedzēju (gan individuālo konsultāciju, gan pakalpojuma ar izmitināšanu),
- pieņem lēmumu par pakalpojuma piešķiršanu vai uzņemšanu rindā, vai atteikumu sniegt pakalpojumu.

Labklājības ministrija

Atzinums pakalpojuma saņemšanai

- jēdziens „atzinums” lietojams tikai šo noteikumu kontekstā;
- piecu darbdienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas, speciālists (sociālā dienesta nozīmēta persona, vai gadījumā, ja persona vērsusies sociālās rehabilitācijas institūcijā, iespējams arī institūcijas speciālists, ja tādas tiesības tam piešķīris sociālais dienests) sniedz atzinumu vai personai rekomendējams saņemt cietušo rehabilitācijas pakalpojumu un nosaka konkrētus uzdevumus cietušo rehabilitācijas pakalpojuma sniedzējiem.

Labklājības ministrija

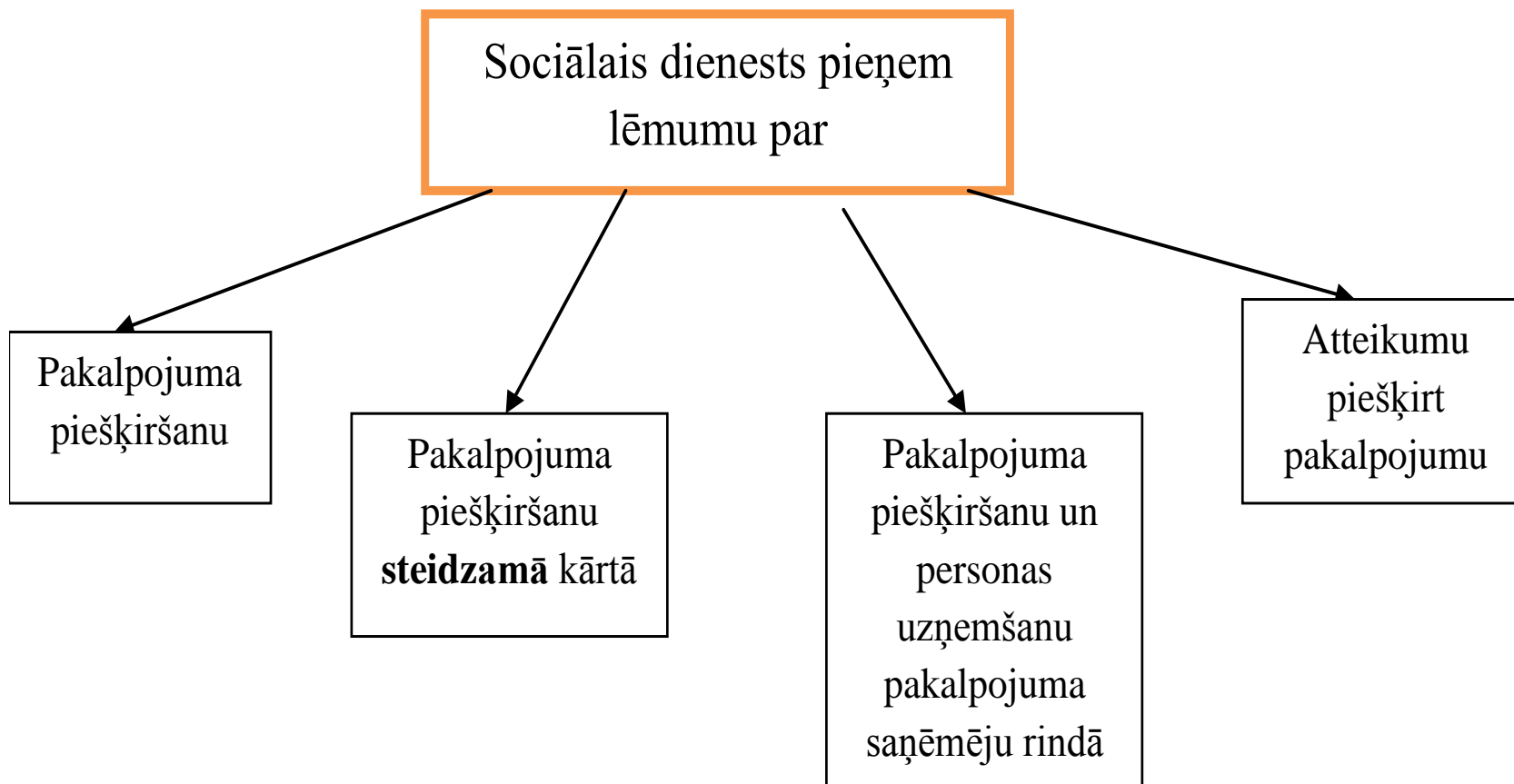
Atzinums pakalpojuma saņemšanai II

Noteikumi paredz, ka speciālista atzinumā norāda:

- vai konstatēts, ka vardarbībā cietušai personai ir traucēta funkcionēšana sabiedrībā;
- vai vardarbīgā persona ir vardarbīga vai var būt vardarbīga pret partneri, bērnu vai jebkuru personu, ja pakalpojumi nepieciešami vardarbību veikušām personām;
- vai personai ieteikts iesaistīties citā sociālās rehabilitācijas programmā, vai personai nepieciešama izmeklēšana un ārstēšana ārstniecības iestādē;
- konkrētus uzdevumus personas sociālās rehabilitācijas mērķu īstenošanā;
- ieteikumus pakalpojumu organizēšanai, nosakot:
  - vai cietušo rehabilitācijas pakalpojums sniedzams institūcijā vai dzīvesvietā;
  - vai nepieciešamas individuālas konsultācijas (vai grupu nodarbības vardarbību veikušām personām);
  - cik psihologa, jurista vai sociālā darbinieka konsultācijas personai nepieciešamas.

Pakalpojuma piešķiršana

Labklājības ministrija

Atteikums piešķirt pakalpojumu

Atteikumu piešķirt cietušo rehabilitācijas pakalpojumu, ja:

- personas statuss vai iesniegtie dokumenti neatbilst noteikumu prasībām;
- pēc iepriekšējā cietušo rehabilitācijas pakalpojuma saņemšanas nav pagājuši 12 mēneši, izņemot ja personai pakalpojumu saņemt liegušas veselības problēmas, persona bijusi ievietota institūcijā (noteikumu 37.2., 37.3., 37.5.apakšpunktā minētajos gadījumos);
- speciālista atzinumā norādīts, ka personai pakalpojuma saņemšanas nepieciešams iesaistīties citos atbalsta pasākumos.

Labklājības ministrija

Paziņošana par lēmumu un apstrīdēšana

Par pieņemtajiem lēmumiem sociālais dienests informē personu atbilstoši Paziņošanas likumam

Visus noteikumos minētos sociālā dienesta lēmumus var apstrīdēt attiecīgās pašvaldības domē vai tās noteiktā institūcijā, bet domes vai tās noteiktās institūcijas lēmumus – administratīvajā tiesā

Labklājības ministrija

Pakalpojuma sniegšana personai ar bērnu

Ja personai ir nepieciešams pakalpojums ar izmitināšanu un tai ir bērni, lēmumā norāda, vai bērni ir cietuši no pretiesiskām darbībām MK noteikumu Nr.1613 izpratnē, jo cietušo rehabilitācijas pakalpojums personai ar bērniem sniedz vienā no šādiem veidiem:

- ja personai nepieciešams saņemt cietušo rehabilitācijas pakalpojumu institūcijā ar izmitināšanu un tai ir bērns, kurš cietis no vardarbības, persona cietušo rehabilitācijas pakalpojumu var saņemt tādā institūcijā, kura palīdzību sniedz bērnam;
- ja bērns nav cietis no vardarbības, ja nepieciešams, viņa uzturēšanos pakalpojumu sniedzēja institūcijā kopā ar pilngadīgo personu, kas cietusi no vardarbības, sedz no likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem līdzekļiem atbilstoši noteikumiem.

Labklājības ministrija

Pakalpojuma pārtraukšana

Sociālais dienests pakalpojumu sniegšanu uz laiku var pārtraukt, pamatojoties uz pakalpojuma sniedzēja atzinumu, ja:

- personai konstatēti veselības traucējumi, kuru dēļ tai līdz vienam mēnesim nepieciešama ārstēšanās ārstniecības iestādē;
- persona līdz vienam mēnesim ievietota citā valsts vai pašvaldības finansētā sociālās aprūpes vai sociālās rehabilitācijas institūcijā,
- atrodas ieslodzījuma vietā,
- apgūst izglītības programmu.

Labklājības ministrija

Noslēguma ziņojums un informācija par pakalpojumu

Noslēguma ziņojumā iekļaujamā informācija noteikta noteikumu 41. punktā.

Ja persona pakalpojuma kursu nepabeidz, sociālajam dienestam ir tiesības saņemt informāciju no pakalpojuma sniedzēja par sniegtajiem pakalpojumiem. Informāciju sniedz, iekļaujot tādu pašus datus kā noslēguma ziņojumā, un min pakalpojuma pārtraukšanas iemeslu.

Labklājības ministrija

Noslēguma ziņojumā norāda

- speciālista atzinumā pakalpojumu sniedzējam noteiktos sociālās rehabilitācijas uzdevumus;
- pakalpojumu sniegšanas procesā izmantotās metodes;
- novērojumus pakalpojumu sniegšanas laikā, personas motivāciju;
- pakalpojumu sniegšanas rezultātus un analīzi;
- argumentētus secinājumus un ieteikumus turpmāk īstenojamiem sociālās rehabilitācijas vai citiem atbalsta pasākumiem.

Labklājības ministrija

Pakalpojuma saņemšana atkārtoti

Atkārtoti cietušo rehabilitācijas pakalpojumu persona var saņemt, ja pēc iepriekšējā pakalpojuma saņemšanas ir pagājuši 12 mēneši. Persona to var pieprasīt pakalpojumu atkārtoti arī tad, ja pēc pakalpojuma saņemšanas nav pagājuši 12 mēneši, ja pakalpojuma sniegšana izbeigta, pamatojoties uz noteikumu:

- 37.2. apakšpunktu - personai veselības stāvokļa dēļ ilgāk nekā mēnesi nepieciešams uzturēties ārstniecības iestādē,
- 37.3. apakšpunktu - persona ievietota valsts vai pašvaldības finansētā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, atrodas ieslodzījuma vietā ilgāk nekā vienu mēnesi vai zināms, ka soda izciešana būs ilgāka par vienu mēnesi,
- 37.5. apakšpunktu - persona pakalpojumu nevar saņemt sava veselības stāvokļa vai citu pamatotu iemeslu dēļ.

Pakalpojuma saņemšana atkārtoti II

Sociālais dienests var pieņemt lēmumu atteikt pakalpojuma sniegšanu, ja iepriekš sniegtais cietušo rehabilitācijas pakalpojums izbeigts šādu iemeslu dēļ:

- nav līdzdarbojusies individuālā sociālās rehabilitācijas plānā un speciālista atzinumā norādīto uzdevumu izpildē;
- neievēro pakalpojumu sniedzēja noteikto pakalpojumu sniegšanas laiku un kārtību;
- bez attaisnojoša iemesla neierodas saņemt pakalpojumus lēmumā par pakalpojumu piešķiršanu noteiktajā laikā un vietā.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojums vardarbīgas uzvedības mazināšanai (pakalpojums vardarbību veikušām personām)

Vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojumu sniedz vienā no šādiem veidiem:

- individuālu konsultāciju veidā – ne vairāk par desmit 45 minūtes ilgām psihologa konsultācijām;
- grupu nodarbību veidā – 16 divas stundas ilgas nodarbības līdz 12 personām grupā.

Nepieciešamības gadījumā, izvērtējot noteikumu 29.punktā minētos apstākļus (nosliece uz atkarības vielu lietošanu, intelekta līmenis u.c.), pakalpojuma sniedzējs vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojuma saņemšanas laikā var mainīt pakalpojuma veidu no grupu nodarbības uz individuālām konsultācijām.

Labklājības ministrija

Pakalpojuma pieprasīšana

Vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojumu var pieprasīt persona:

- pret kuru uzsākta administratīvā pārkāpuma lietvedība par administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, kas saistīts ar vardarbību, vai kriminālprocess par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas saistīts ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu;
- par kuru valsts vai pašvaldības policijas, sociālā dienesta vai bāriņtiesas rīcībā ir informācija, ka persona izturējusies vardarbīgi vai izteikusi draudus pielietot vardarbību;
- kura baidās, ka tā varētu izturēties vardarbīgi, vai atzīst, ka ir veikusi vardarbību.

Labklājības ministrija

Kas jāņem vērā piešķirot pakalpojumu vardarbības veicējiem I

Speciālists un sociālais dienests, nosakot vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojuma veidu (individuālas konsultācijas vai grupu nodarbības), ņem vērā, ka grupa tiek komplektēta no personām ar līdzīga rakstura problēmām un vardarbības veidu (piemēram, vardarbība pieaugušo, tuvinieku, partneru starpā, vardarbība pret bērniem), kā arī:

- personas intelekta līmeni, fiziska vai garīga rakstura traucējumu veidu;
- vai personai ir nosliece uz atkarības vielu lietošanu, kas varētu traucēt grupas darbu;
- vai personai ir pārmērīga agresivitāte, kas varētu apdraudēt citu grupas dalībnieku un iesaistīto speciālistu drošību.

Labklājības ministrija

Kas jāņem vērā piešķirot pakalpojumu vardarbības veicējiem

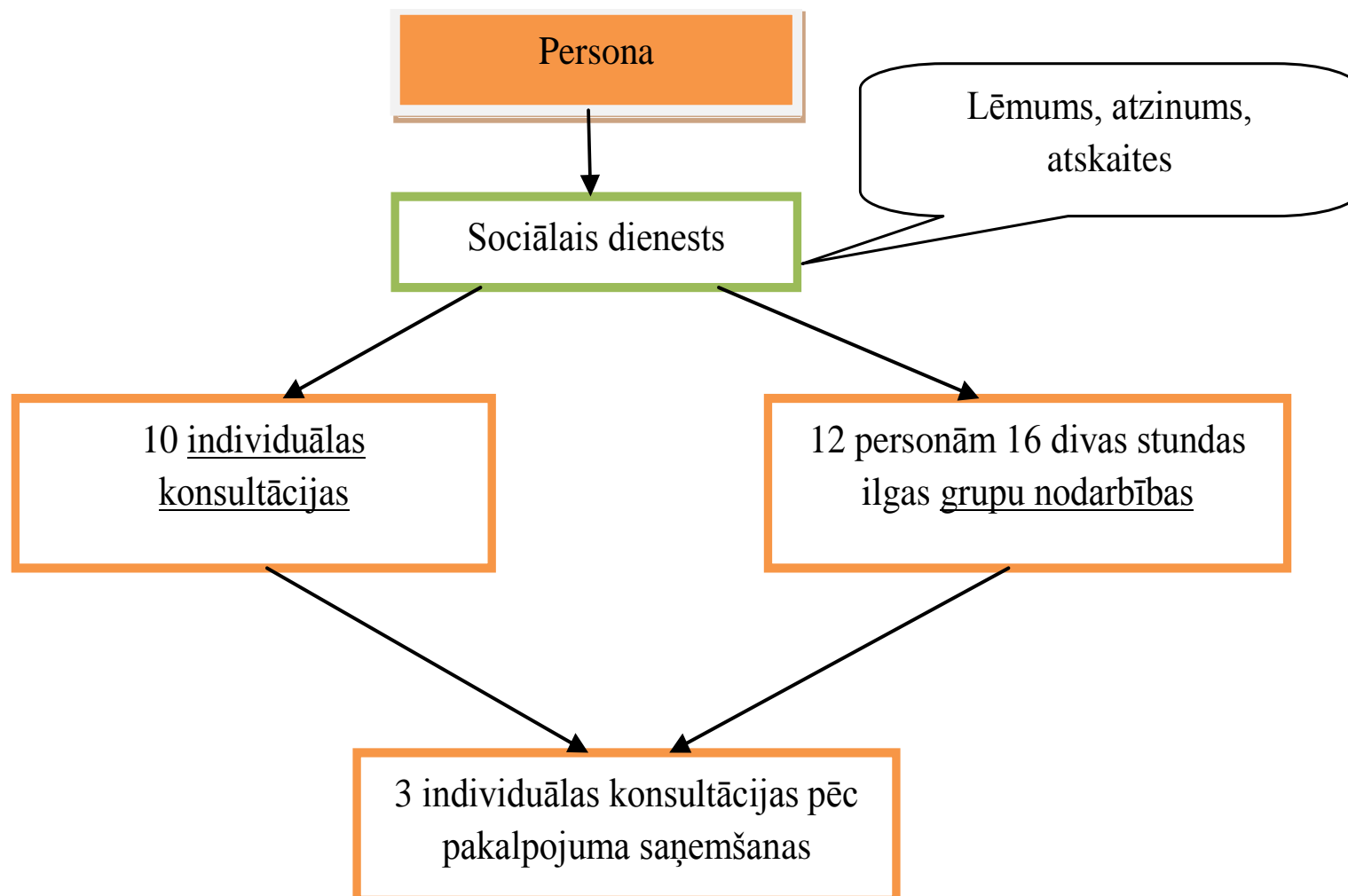
II

Sociālais dienests pēc speciālista atzinuma saņemšanas nekavējoties pieprasa informāciju no Valsts probācijas dienesta teritoriālās struktūrvienības pēc sociālā dienesta atrašanās vietas par to, vai persona ir probācijas klients, kas piedalās probācijas programmā, kura koriģē ar vardarbību saistītu uzvedību, jo vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojumu nepiešķir personai, kura ir probācijas klients, uz laiku, kamēr tā piedalās probācijas programmā, kas koriģē ar vardarbību saistītu uzvedību.

Piecu darbdienu laikā pēc Valsts probācijas dienesta teritoriālās struktūrvienības pēc sociālā dienesta atrašanās vietas atbildes saņemšanas sociālais dienests pieņem lēmumu:

Vardarbības veicēju sociālās rehabilitācijas pakalpojums

Labklājības ministrija

**Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu vardarbīgas
uzvedības mazināšanai
(pakalpojums vardarbību veikušām personām) administrē:**

Mācību centrs MKB

Kontaktpersona: Sandra Freimane

Tel. 29419787

E-pasts: macibucentrsmkb@inbox.lv

Labklājības ministrija

Vardarbības jēdziens noteikumu Nr.790 kontekstā

Administratīvā pārkāpuma lietvedība, kas saistīta ar vardarbību tiek uzskatīta, ja tā uzsākta saskaņā ar šādiem Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa pantiem: **167., 167.²; 171.¹; 172.² 173.²; 190.** pants.

Savukārt par kriminālprocesu par noziedzīgu nodarījumu, kas saistīts ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu var uzskatīt, ja kriminālprocess uzsākts saskaņā ar šādiem Krimināllikuma pantiem: **71.²; 116.-144.(1).; 152.-154.²; 167.-174.; 176.; 183.; 184.; 224.-227.; 231.** pants.

Labklājības ministrija

Noderīga informācija

Metodiski materiāli Labklājības ministrijas mājas lapā :
<http://www.lm.gov.lv/text/2885>

Grozījumi MK 28.12.2010. noteikumos Nr.1208 «Noteikumi par psihologa pakalpojuma apjomu personai līdz 18 gadiem, kurai pirmreizēji noteikta invaliditāte un kura dzīvo ģimenē, kā arī tās likumiskajam pārstāvim, un pakalpojuma saņemšanas kārību»

Grozījumi MK 18.12.2012. noteikumos Nr. 942 «Kārtība, kādā piešķir un administrē asistenta pakalpojumu pašvaldībā»

Labklājības ministrija

Grozījumi MK 18.12.2012. noteikumos Nr. 942 «Kārtība, kādā piešķir un administrē asistenta pakalpojumu pašvaldībā»

Asistenta pakalpojumu varēs sniegt arī juridiska persona (noteikumi papildināti ar 3¹.punktu).

Personas ar I invaliditātes grupu, kuras saņem pabalstu invalīdam, kam nepieciešama kopšana pielīdzinātas pārējām pakalpojuma saņēmēju grupām.

Paredz iespēju sociālajiem dienestiem individuāli izvērtēt personu ar invaliditāti sociālās aktivitātes, nepieciešamā pakalpojuma apjomu un vajadzību sastādīt individuālo rehabilitācijas plānu (izmaiņas noteikumu 8.punktā).

Labklājības ministrija

Grozījumi MK 18.12.2012. noteikumos Nr. 942 «Kārtība, kādā piešķir un administrē asistenta pakalpojumu pašvaldībā»

Paredz iespēju sociālajiem dienestiem atteikt vai izbeigta pakalpojuma sniegšanu, ja persona neatbilst pakalpojuma saņemšanas nosacījumiem, t.sk., ja pakalpojumu izmanto ārpus Latvijas (izmaiņas noteikumu 9. un 17.punktos).

Par līgumsaistību izpildi sociālais dienests pārlicinās ar atskaiti par iepriekšējā mēnesī sniegto pakalpojumu. Nepieciešamības gadījumā var pieprasīt arī citus dokumentus, pirms tam pat to vienojoties līgumā par pakalpojuma sniegšanu (izmaiņas noteikumu 20.punktā, 20¹.punkts).

Pārskati par rezultativajiem rādītājiem Labklājības ministrijai vairs nebūs jāsniedz, bet pārskati par finanšu izlietojumu jāiesniedz SPOLIS sistēmā (izmaiņas noteikumu 24.punktā, 29².punkts).

Labklājības ministrija

Izmaiņas MK noteikumu Nr.942 1.pielikumā

Nr.p .k.	Pasākumi un tiem paredzētais pakalpojuma apjoms
1.	Strādā, t.sk., veic saimniecisko darbību - līdz 20 stundām nedēļā.
2.	Apgūst izglītību - līdz 20 stundām nedēļā.
3.	Personām ar redzes invaliditāti - apgūstot augstāko izglītību augstskolās – līdz 40 stundām nedēļā.
4.	Apmeklē dienas aprūpes centru, dienas centru vai citu sociālās rehabilitācijas institūciju – līdz 20 stundām nedēļā.
5.	Saņem ārstniecības pakalpojumus, apmeklē dažādas institūcijas (valsts un pašvaldību iestādes, u.c.) – līdz 20 stundām nedēļā.
6.	Iesaistās dažādos sociālajos pasākumos (darbs biedrībā, nodibinājumā, piedalīšanās pašdarbības kolektīvos, nodarbošanās ar sportu, brīvprātīgā darbs, u.c.) – līdz 20 stundām nedēļā.
7.	Iesaistīšanās sociālās iekļaušanas pasākumos (brīvais laiks) līdz 2 stundām nedēļā - četrus nedēļu stundu normu (8 stundas) var apvienot , izmantojot vienā vai vairākās reizēs.

Labklājības ministrija

PALDIES!

www.lm.gov.lv

Twitter: @Lab_min

Flickr.com: Labklajibas_ministrija

Youtube.com/labklajibasministrija

Draugiem.lv/labklajiba

Ineta Pikše – 67021634; e-pasts: Ineta.Pikse@lm.gov.lv
Lilita Cīrule – tālr. 67021647; e-pasts: Lilita.Cirule@lm.gov.lv